

Závěr

15.1. Význam filozofie výchovy

Žijeme v době, kdy nám svítá poznání, že národ žijící za kopcem nejsou jen samí rudovlasí ďábli, kteří mají na svědomí veškerý zlořád na naší straně kopce. Něco z těchto temných domněnek proniklo i do vztahu pohlaví: už ne všichni lidé jsou beze zbytku přesvědčeni, že veškeré dobro sídlí v „Já“ a všechno zlo v „Ty“. Dnes už existují hypermoderní lidé, kteří se vší vážností ptají, zda nakonec není něco v nepořádku, zda člověk není trochu příliš nevědomý, příliš staromódní a proto, jde-li o potíže ve vztazích obou pohlaví, zda ještě stále nepoužívá neprávem středověkých metod, neřku-li způsobů jeskynních lidí. 1

Sexualita tělesně postižených, ačkoliv dostatečně neprobádána a tedy právě proto, se zkoumá ve velmi vhodné době. V době sexuálního chaosu, ale již počínajícího ohledu k menšinám, v době příznivé pro veškerá kulturní míšení, v době, kdy se ruší pohledy na normu a normalitu. Přípustné jsou různé typy partnerství, nepřípustné je pouze vyvyšovat jeden typ nad druhý. Pohled na lidi s postižením se snad přes všechno to nechápání postupně mění, i když velmi, velmi pomalu. Mnohost norem a pohledů neznamená, že se ztratily zákonitosti. Stále máme představu o nutných stupních jedincova vývoje. Hledáme však zákonitosti vyššího řádu, do kterých se vejde proměnlivost jednotlivých osudů. Zrovna tak rovnost lidí a jednotlivých skupin občanů neznamená jejich stejnost. Odmítáme diskriminaci ve smyslu neoprávněného rozlišování a vítáme rozlišení specifických potřeb a odlišných důrazů při vytváření menšinové identity. Alespoň v důležitých projevech na důležitých konferencích.

I to je však dobrý začátek pro hledání pomoci postiženým ve všech aspektech jejich života, tedy i sexuálního.

Je nutno říci, že o odlišnostech, které by charakterizovaly sexualitu jedince s postižením, nevíme téměř nic nebo stále hodně málo. Nevíme ani, kolik tělesně postižených v České republice žije. Tyto údaje nejsou sledovány a nebyly ani v dobách dřívějších, tedy rozhodně ne od doby vzniku prvorepublikového Československa. Nevíme tedy, kolik našich spoluobčanů je diskriminováno nezájmem o jejich sexualitu, rodičovství či partnerství a už opravdu jen odhadem se mluví o zneužívání a týrání těchto postižených občanů v českých rodinách a ústavech.

Předpokládá se, že ta část tělesně postižených, sedících na vozíku z důvodu léze míšní pouřazové, vrozené nebo získané nemoci, činí v České republice kolem 10.000 postižených. Ročně, úrazem, jich přibývá kolem 400 dalších za rok. Tento počet se stále rychle zvyšuje, především vlivem úrazů na silnicích.

Filozofie má předsudky odhalovat a je od svého řeckého založení vázána na životní odpovědnost. Proto filozofie výchovy nemůže nedbat výukových skutečností, jakými jsou problém „názornosti“, „viny a trestu“, „zvyku a návyku“, „reprodukce a spojování“, aktuální? „školské situace“ aj.

Moje práce je inspirována úsilím právě to výukově „drobné“, to výchovně „přízemní“ učinit tématem filozofie výchovy. Ukazuje se, jak silně závisí porozumění tomuto zřeteli na filozofickém fundamentu, z něhož čerpá svou aktuální existenci. Protože jde o explicitní předvedení historických filosoficko-didaktických souvislostí, je zde tomuto tématu věnována pozornost největší.